

ILUSTRIRANI SLOVENEČI

. TEDENSKA . PRILOGA . SLOVENCA .

Celo VI

28. decembra 1930

Štev. 52



V novoletni noči

Foto Cv. Švigelj.



Pogled na ogromni kmetiški tabor v Zagrebu, ki se je vršil 8. t. m. na tamošnjem Jelačićevem trgu. Pet in šestdeset posebnih vlakov je pripeljalo iz vseh pokrajin naše države udeležence na zborovanje, na tisoče jih je pa prišlo peš in z vozovi, tako da cenijo vseh udeležencev na 100 do 150.000 in je bilo to sploh največje zborovanje, kar se jih je vršilo doslej v naši državi. Nastopilo je 16 govornikov, med katerimi je bil glavni sklicatelj shoda, Karel Kovačević, bivši nar. poslanec in podpreds. nekdanje Radičeve HSS. V svojem govoru je proslavljal delo vlade po 6. januarju, izrazil popolno zaupanje vladarju in vladi ter razkrinkal gnile razmere, ki so vladale v nekdanji HSS. Končno je zaprisegel vse navzoče za udanost in zvestobo kralju in domovini.

Na desni: Ljubomir Milijć, general v p. in predsednik »Narodne odbrane«, naše največje vsedržavne nacionalne organizacije.

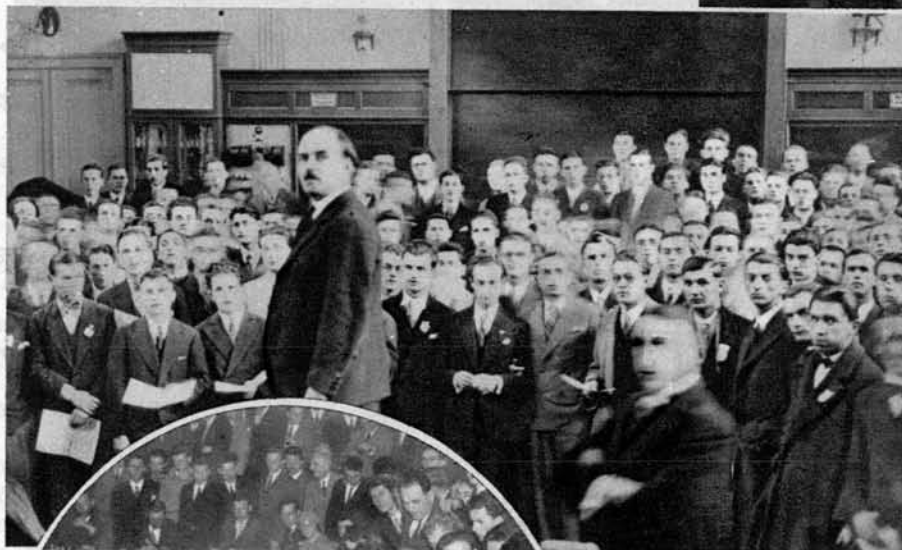


Spodaj:
Iz naše kraljevske rodbine:
princ Pavle in princezinja
Olga.



Na levi: Revija naših akademskih pevskih zborov dne 1. dec. ob priliki letošnjega državnega praznika se je vršil v belgr. gledališču koncert vseh šestih akademskih pevskih zborov, obenem je bila pa ustanovljena tudi njih zveza. Naš ljubljanski »Akademski pev. zbor« je nastopil s tremi točkami, s katerimi pa baje ni posebno uspel. Čeprav trdi vsak glasbeni kritik svoje in vsak zahteva nekaj drugega, sta vendar naslednji dve resnici neizpodbitni: 1. vse koncertno občinstvo ni toliko glasbeno izobraženo, da bi se moglo navduševati zgolj za »sodobno« glasbo in »sodobno« izvajanje; 2. če nastopi kak slovenski pevski zbor izven Slovenije, ne sme pokazati Neslovenecem zgolj enostransko našo glasbo, temveč bi moral biti njih program pester od narodne pesmi preko starejše do najmodnejše. Slika na levi nam kaže skupni nastop vseh zborov.

Spodaj: Božičevanje pri Mrzlem studencu na Pokljuki. (Foto Šmuc.)



Svetovni šahovski mojster dr. Aljehin v borbi z ljubljanskimi šahisti dne 11. t. m.



Žrtve našega ljudstva za izobrazbo so res občudovanja vredne. Kmalu že ne bo več župnije, kjer ne bi postavili zadnja leta prosvetnega doma, nove šole ali kaj sličnega. V milijone gre ta kulturni davek vključ sili gospodarski krizi, ki pretresa naše kmetijske domove, toda ljudstvo se teh silnih žrtev ne brani, jasno je pa, da vzpričo njih upravičeno zahteva, da bo dala tudi pouk in vzgoja mladine v skladu z njegovim mišljenjem in čustvovanjem. Slika na desni nam kaže nov, monumentalni prizidek k stari šoli pri Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani, ki so ga dne 1. t. m. slovesno blagoslovili, spodnja slika nam pa kaže novo trirazredno šolo v Radomljah pri Kamniku, ki so jo blagoslovili 26. p. m.



Zgoraj na desni: Naraščaj prostov. gasilnega društva v Zagorju ob Savi z društvenim odborom. Naraščaj obstoji šele pol leta, vendar je že jako dobro izvežban ter je sodeloval že pri dveh društvenih in eni župni vaji. Naša slika nam ga kaže pri urjenju kongresnih prostih vaj.



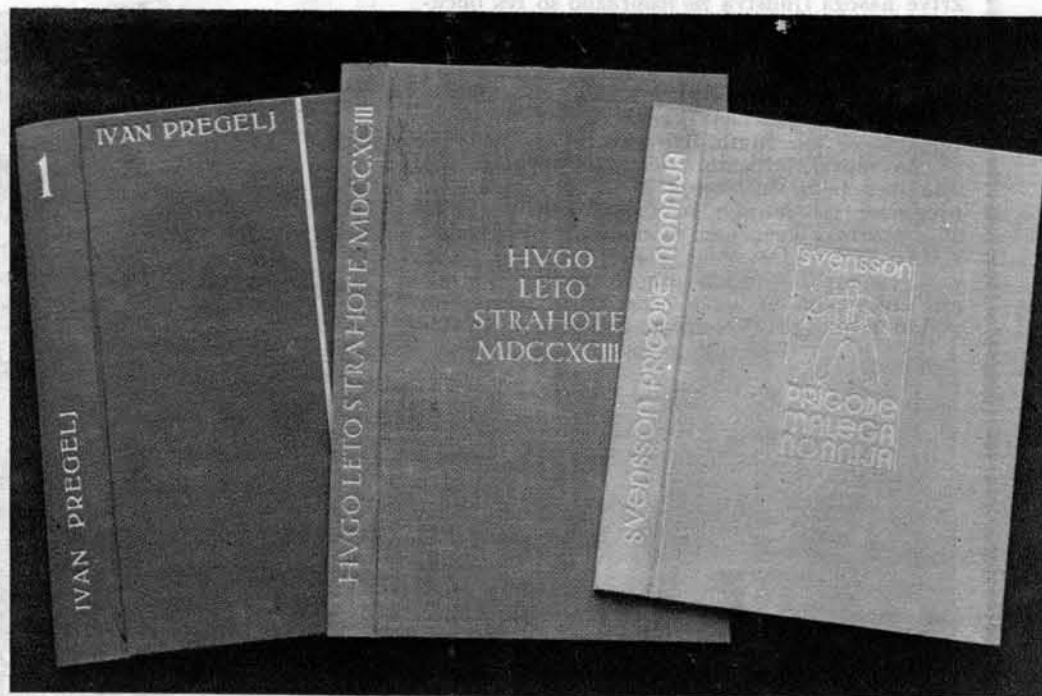
Na levi: Novi jugoslovanski grb na pročelju naše banske palače, ki ga je izdelala renomirana kleparska tvrdka Mihelčič & drug iz Ljubljane. Grb je visok okroglo 220 cm in 180 cm širok, masiven, ves iz cinka, težak okroglo 200 kg in je prvo podobno delo pri nas.

Na desni: Kapelica sv. Družine, ki sta jo postavila Ivan in Ivana Hojžar iz Velike Nedelje pri svojem vinogradu pri Svetinjah in ki je bila letošnjo jesen slovesno blagoslovljena. Lepi oltar v novi kapelici je izdelal znani mariborski kipar Iv. Sojč.



Udeleženci in predavatelji pevskega tečaja naše Pevske zveze, ki se je vršil letošnjo jesen v Ljubljani. Na sliki je videti med drugimi predsednika P. Z. Vinka Lavriča (1), skladatelje p. H. Sattnerja (2), dr. Kimovca (3), Tomca (4), Bajuka (5) in Mava (6).

Cirilova knjižnica



Prvi zvezki »Zbirke domačih pisateljev« »Ljudske knjižnice« in »Zbirke mladinskih spisov«, ki jih je pravkar začela izdajati Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.



Cirilova knjižnica,

ki jo je po vojni začela izdajati Cirilova tiskarna v Mariboru, je med našim občinstvom sicer še malo znana, vendar bi zaslužila vso pozornost, zlasti knjižničarjev naših javnih knjižnic in pa vseh tistih, ki ljubijo lahko, a zanimivo čtivo. Izdala je namreč zadnja leta skoro neopaženo celo vrsto del, ki jih bo bralo z največjim užitek staro in mlado. Objavlja izvirna slovenska dela in prevode najbolj čitanih tujih pisateljev. Med 40 zvezki, ki so doslej izšli, najdemo Meška, Majcena, dr. Ilau-niga, K. Maya, Andersena, Achleitnerja, Gorkega, Orczyja, Savago, Sillsa itd. Vsi zvezki imajo jako prikupno zunanjo obliko, so jako trpežno vezani in jako poceni, tako da prodre zbirka res lahko ne samo v vsako slovensko vas, temveč v vsako slovensko hišo. Knjižničarjem priporočamo, da si naroče celotno zbirko. S tem dobe njihovi obiskovalci za letošnjo zimo dovolj res lepega čtiva.

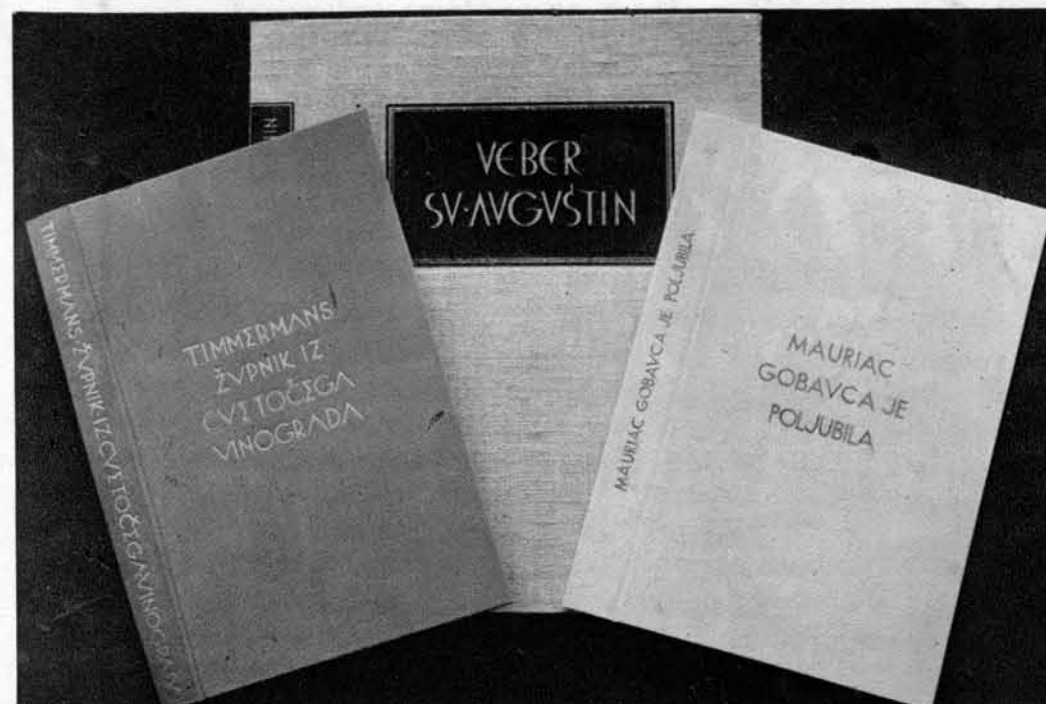
Dobra knjiga – najlepše darilo

Ne kot izhod za silo, marveč za načelo si vzemi, da ob vsaki priliki zlasti o božiču in ob novem letu daruješ dobro knjigo mesto nepotrebnih in dragih predmetov, ki zgube čez nekaj dni vsako vrednost. Dobra knjiga ni le splošno priljubljena, zlasti za obdarovanca dragocenejša od bleščeče a nepotrebne šare, marveč je tudi nositelj kulture, izobrazbe, in z vsako knjigo, ki pride v trajno posest čitatelja, je naš narod kot celota v svoji ceni nekaj zrastel.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je začela o božiču izdajati pet knjižnih zbirk, ki plačš zanje vsak mesec naravnost smešno nizko naročnino v primeri s onim, kar ti nudijo. Ako hočeš torej napraviti osebi, katero želiš za božič obdarovati, največje veselje, naroči zanjo pri Jugoslovanski knjigarni eno ali več zbirk, o katerih najdeš niže nekaj podatkov. Ako hočeš sam sebi za božič kupiti lepo darilo, ne pozabi, da si lepšega želeš ne moreš nego knjižne zbirke Jugoslovanske knjigarne!

V leposlovni knjižnici izide na leto 6 knjig v krasni opremi. O božiču izideta hkrati dve: *Felix Timmermans: Župnik iz cvetočega vinograda* ter *François Mauriac: Gobavca je poljubila*. Tekom leta 1931 slede: *Johan Bojer: Izseljenci* — *Andre Gide: Tesna vrata* — *P. Lippert: Od duše do duše* — *Martha Ostenso: Klic divjih gosi*. — Vseh šest knjig velja v platno Din 180.—, karton Din 150.—. Mesečno plačš samo Din 15.—, oziroma Din 12.50.

V ljudski knjižnici izide na leto 6 knjig v okusni platneni vezavi. O božiču izide sloviti roman *Victorja Hugoja: Leto strahote 1793*. Tekom leta 1931 slede:



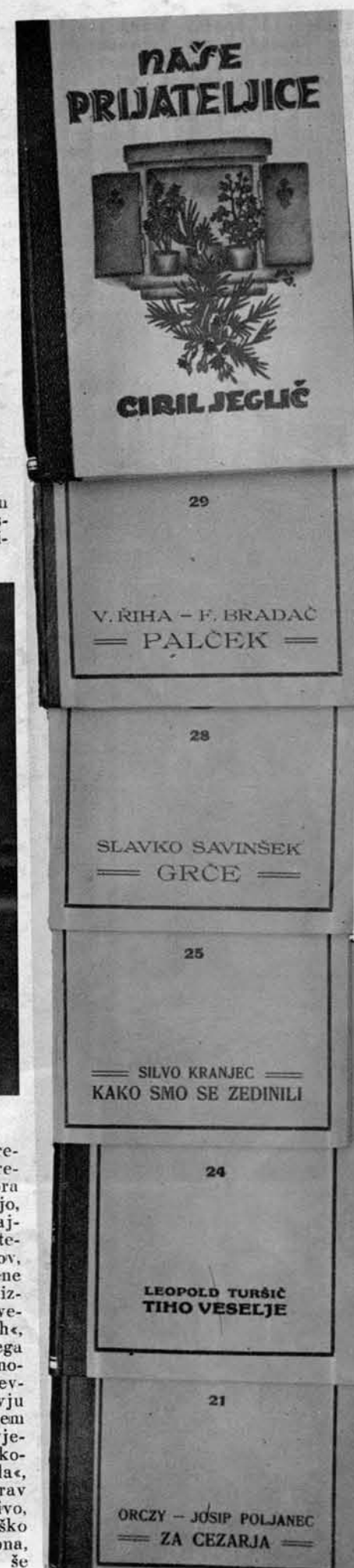
Prva dva zvezka »Leposlovne knjižnice«, in prvi zvezek poljudno-znanstvene zbirke »Kosmos«, ki jih je pravkar izdala Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.



Mohorjeva knjižnica.

To je začela pred par leti izdajati naša prezaslužna šmohorska družba in vsak, ki prebere samo napise doslej izšlih del, je mora biti vesel. Družbi pa od srca hvaležen zanj, saj je izšlo v njej celo kopico del naših najodličnejših domačih pisateljev in pa lepo število svetovnoznanih tujih povesti in romanov, ki jih imajo drugi narodi že davno prevedene v svoje jezike in ki so doživela že nešteto izdaj. Izmed izvirnih slovenskih del naj navedemo le Malešičev prekmurski roman »Kruh«, Jalnovega »Ovčarja Marka«, Pregljevega »Petra Markoviča«, Magajnove »Primorske novele«, Steskovo »Slovensko umetnost«, Pirjevčeve »Slovenske močve«, Brecljevo »O zdravju in boleznih« itd., a od tujih, že davno po vsem kulturnem svetu znanih avtorjev pa Orczyjevega »Za Cezarja«, Londonovega »Kralja alkohola«, Scovillejevo »V samotah pragozda«, Scovillejevo »V oblasti čarodejev« itd. Prav vsi zvezki brez izjeme nudijo prvovrstno čtivo, primerno in potrebno za gosposko in kmetiško mizo. Enotna zunanja oblika je jako prikupna, cena izredno nizka, a mohorjani imajo še znaten popust.

Mohorjeva knjižnica



Razne zanimivosti in posebnosti

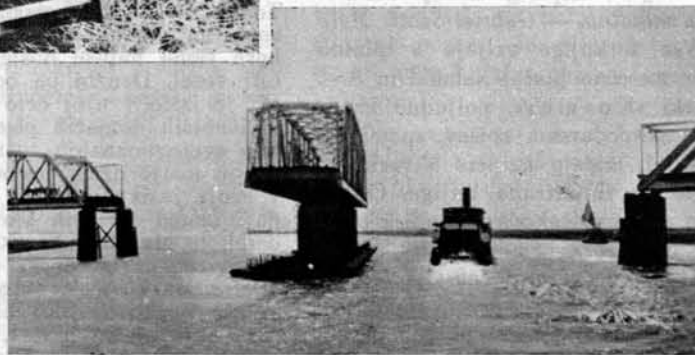
Na desni in spodaj: Izmenjava londonskega župana. V prvih novembrskih dnevih vsakega leta se vrši izprememba na londonskem županskem stolcu. Ta izmenjava je združena s pompoznimi zgodovinskimi ceremonijami, ki jih Angleži tako ljubijo. Bistveni del tozadevnih slovesnosti tvori svečan sprevoz po mestu, ki je bil letos zaradi številnih in odličnih tujih gostov (prav tedaj se je namreč vršila imperijalna konferenca) še posebno slikovit. Slika na desni nam kaže indijski del spreveda s štirimi mogočnimi sloni, ki nosijo hinduški tempelj. Spodnja slika nam pa kaže novega londonskega Lord-Mayorja (župana) sira W. Ulala (na levi) in dosedanjega, sira W. Waterlowa (na desni) v njih svečanih krogih.



Spodaj: Indijska idila. Potrpežljivi dolgouhec nese dva evropska otroke v tamošnje misijonško šolo.



Na levi: Stroj za sajenje dreves. Pri Syracuzah blizu Newyorka so začeli pred kratkim z velikim uspehom uporabljati zanimiv izum, to je stroj za sajenje dreves. Stroj vodita le dve osebi in stroj izkopava jame, vtika mehanično vanje sadike, jih zagreba in primerno stlači zemljo okrog njih.



Most, ki se vrti. Pri mestu Khartumu so zgradili čez reko Nil zanimiv most. Srednji del se lahko vrti, da morejo brez ovire pluti po Nilu tudi večji parniki.

Na levi: Abesinski dostojanstveniki. Ob priliki kronanja novega abesinskega cesarja so prispeli v prestolico Adis Abeba poglavarji vseh rodov in razni drugi dostojanstveniki. Slika na levi nam kaže dva zanimiva tipa iz te pestre množice.

Zagonetna smrtonosna megla v Belgiji

V dolini Meuse v Belgiji je začela nastopati dne 6. t. m. zagonetna strupena megla, ki je povzročila težko dihanje, nato pa celo smrt mnogoštevilnih prebivalcev in domačih živali. Zdravniki ugibajo vse mogoče, a pravega vzroka ne morejo ugotoviti. Naša slika nam kaže belgijsko kraljico Elizabeto v spremstvu domačih in inozemskih zdravnikov ob priliki obiska prizadetega ozemlja.



Ivar Kreuger znani švedski milijarder in industrijalec, ki stremi za svetovnim monopolom vžigalic. Zadnja leta je postala cela vrsta evropskih držav njegov dolžnik, med drugimi tudi Jugoslavija.

Na desni: Velika parada japonskega vojnega brodogoja. Ob zaključku letošnjih velikih vaj japonskega vojnega brodogoja se je vršila pred mikadom tudi parada vse japonske vojne mornarice. Naša slika nam kaže cesarsko vojno ladjo »Kirishima« s številnimi povabljenici, ki plove ob vsej nepregledni fronti vojnih ladij. Manevri sami so stali 12 milij. dolarjev.



Spodaj: Poveljniki ameriške armade. Zaprisega novega šefa ameriškega gener. štaba, gen. Mac Arthurja (v sredini) pred poveljnikom vse ameriške vojske gen. Kregerjem (na levi) in v navzočnosti ameriškega drž. tajnika za vojsko, Patricka Hurlya (na desni).



Na desni: Major Franco, najznamenitejši letalec španske armade, ki je bil nedavno zaprt zaradi republikanstva.

Na levi: Otto Sverdrup, znameniti norveški polarni raziskovalec, ki je pred kratkim umrl, star 76 let.



Na desni: Levi trakt nekdanjega novega dunajskega dvora, kjer so nastanili zadnje čase mednarod. esperantski muzej.

Sportni vestnik

Zimski sport se v zadnjih letih razvija pri nas z neverjetno naglico, kajti izmed vseh nudi ta največ razvedrila. Središče zimskega sporta je smučanje, za katero imamo pri nas zlasti na Gorenjskem izredno ugodne kraje in druge pogoje. Zlasti primeren je Bohinj, ki je slovel že pred vojno kot zimsko sportno središče. Tu se vrše koncem januarja in v začetku februarja tudi prve velike mednarodne smučarske in drsalne tekme.

Na desni: Blejska smučska skakalnica, ki so jo zgradili lansko zimo po načrtih ing. Nansena in J. Janše.

Spodaj: Smučski skoki na mednarodni skakalnici pri Berlinu.

Spodaj na desni: Lep smučski prestop v visokem gorovju.



A. Derental:

35

Singapurska krasotica

Povest

Harum Čandana je položila Rahmanovu obe roki na ramena. Njene oči so bile prijazne in otožne. »Ne! To res ni mogoče. O, Vi ste gentleman, pravi gentleman. Charlie ni zaman o tem prepričan, in tudi jaz sem se o tem prepričala. A jaz moram misliti še na druge stvari. Charlie pravi, da morate Vi pozabiti na domovino in postati pustolovec, kakor vsi v njegovi družbi. A Vi ne boste nikoli izdali domovine radi bogastva, in sicer bogastva za vsako ceno, radi krvavega denarja. Vem, da me imate nekoliko radi! To je res! A ne vem, ali bo Vaša ljubezen kljubovala času in preizkušnjam? Ali boste imeli ubogo rumeno žensko s poševnimi očmi vedno radi, tudi v Evropi med belimi ladies? Kako jaz ne bi vedela, da Vam lahko postanem breme? Vi ste Evropec, in kaj bo, če mine to, kar čutite napram meni sedaj v moji tropski domovini? Povejte iskreno, ali mi boste mogli vse življenje ostati zvesti?«

Rahmanov je bil v mučni zadregi. »Kako rad Vam bi takoj odgovoril na Vaše vprašanje! A vendar je pretežko. Saj še sam ne vem, kaj bo z menoj, in nihče ne more tega vedeti! Iskreno Vam povem, da se morava do dobra spoznati! Če si postaneva zvesta prijatelja, bova lahko ostala skupaj tudi vse življenje! Doslej še nisva mnogo govorila drug z drugim. Zdaj Vam morem samo povedati, da Vas imam rad, zelo rad. Zaljubljen sem se v Vas! To je res!«

Harum Čandana je zmajala z glavo in se nasmehnila. Njen smehljaj je bil prav tako žalosten, kakor njene otožne oči. »Torej vidite sami! Kako naj bi Vam potem sledila v tuji svet? Rajši Vas bom ohranila v dobrem spominu, da mi potem ne bo treba obžalovati svoje preteklosti. Saj sem za vsako prijaznost hvaležna, kakor laskava mačica. A moja usoda je zapečatená. Zato naj mi usoda rajši ne nakloni nobene prave ljubezni, da se mi ne bo treba mučiti še pozneje. Ne! Odpotovati morate sami! Jaz ostanem tu. A Vi, Vi morate oditi na vsak način in čimprej!«

Rahmanov je sprevidel, da bi bile nepotrebne, brezpomembne in neiskrene vse besede, ki so mu privrele iz srca in ki bi jih mogel in moral izreči! Ta, skoro neznaná mu ženska je bolj posvetila v skrite globine njegove duše, kakor bi to utegnil storiti sam. Zato se je le pripognil in molče poljubil njeno trepetajočo roko.

Medtem je bil dež ponehal. Samo posamezne kaplje so še vedno padale na tla po lesketajočem listju omilih palm, in po vseh drevoredih so tekli od peska in ilovice umazano-rumenkasti potoki. Oblaki so se razpršili. Nebo je zopet postalo sinje. Zopet je postalo soparno in vroče. Iz mokrih nižav, kamor ni skozi zelene oboke véjevja in listja nikoli posvetilo niti mogočno tropsko solnce, je zadišalo po gnilobi in vlagi.

»Čas je!« je naposled rekla po dolgem molku Harum Čandana in vstala s klopi. Tudi Rahmanov je vstal. Trenutek sta ostala nepremična, v zadregi. Potem sta se objela v burnem hrepenenju. Rahmanov je poljubljal Harum Čandani od dežja in solz mokra in hladna lica, usta, oči. Solze so se ji počasi nabirale na trepalnicah, a jih ni brisala. Stala je obupana in pokorna z glavo, naslonjeno na njegova prsa. Nenadoma ga je odrinila od sebe.

